

vare udmeldte af Retten, skal jeg ikke afgjøre, men, naar jeg har foreslaaet, at Landvæsen-
 commissjonen kunde affige Kjendelse deri, da
 har jeg seet paa at spare Omkostninger og Tid
 derved, og Commissjonen vil dog aldrig komme
 til paa denne Maade at affige Kjendelse, uden
 at Cieren af Møllen eller af Anlægget ogsaa
 havde givet sit Samtykke dertil, da han fra
 Begyndelsen af var spurgt, om han vilde ind-
 lade sig paa en Forandring eller Nedlæggelse.

Orsted: Der gives vistnok Tilfælde, hvor
 Møller og andre Vandværker, som hindre Vandets
 frie Løb, kunne være til Skade for de
 Omkringboende, og hvor det altsaa kunde være
 ussikkert, at man kunde tvinge Mølleieren
 eller Cieren af saadanne Værker, hvorom her
 er Spørgsmaal, til at nedlægge dem eller til
 at gjøre en saadan Forandring i dem, at Skadeli-
 gheden for de Omkringboende bliver fore-
 bygget, og, forsaavidt det virkelig var bragt
 paa det Rene, at den Skade, der fulgte af
 den Rettighed, Mølleren eller andre Bedkom-
 mende tilegnede sig til Vandet, var af saadan
 Betydning, at den overveiede den Nytte, som
 Værket kan gjøre, vilde det nok være overensstem-
 mende med den almindelige Lovgivnings Grund-
 sætninger, at Værket maatte nedlægges eller
 modtage den fornødne Forandring, imod at
 Bedkommende fik Stadeserstatning. Da det
 kongelige Rentekammer paa Petitioner fra
 Stænderne, som indkom i 1840 og 42, arbej-
 dede paa en Lov angaaende Bands Afledning
 og Benyttelse, havde det ogsaa deri optaget
 Bestemmelser om en tvungen Nedlæggelse eller
 Forandring af Vandmøller og andre deslige
 Værker, hvor de fandtes at være skadelige,
 men efterat Rentekammeret havde indhentet
 samtlige Amtraads Betænkninger derover, fra-
 faldt det denne Tanke, vel ikke som noget,
 der for bestandigt maatte opgives, men som
 Noget, det for Diebliffet var betænkeligt at
 gjøre gjældende, siden de Grundsatninger, som
 der derfor maatte gjælde, ikke vare saaledes
 bragte i det Rene, at man kunde give en al-
 mindelig Lov derfor, og det Lovudkast, som i
 1844 blev forelagt Provindsstænderne, ind-
 skrænkede sig derfor til, at der skulde søges
 Mægling om Nedlæggelse af saadanne, for de
 omkringliggende Egne skadelige, Indretninger.

De jydde Provindsstænder vedtog dog med
 23 Stemmer mod 18, at man skulde gaae vi-
 dere, at nemlig de Spørgsmaal, som kunde
 opstaae om saadanne Værkers Nedlæggelse,
 maatte afgjøres af Rentekammeret. Landvæ-
 senscommissjonen skulde ikke kunne decidere i
 saadanne Sager, men blot indstille det til
 Rentekammeret. Derimod blev et lignende
 Forslag, som blev forelagt de roeskildste Stæn-
 der, forkastet med 51 Stemmer mod 1. Hvis
 man altsaa vilde tælle Stemmerne sammen,
 saa havde man 24 Stemmer for Sagen og
 69 imod den. Sagen blev derfor opgivet, og
 den Lov, som udkom, blev staaende ved det
 Stænderne forelagte Lovudkast, og gif ikke ind,
 hverken paa det, som havde staaet i Rentekam-
 merets oprindelige, Amtsraadene meddeelte,
 Forslag, eller det, som var forlangt af de
 jydde Stænder. Der er nu Spørgsmaal med
 Hensyn til det Forslag, som er gjort af en
 aaret Landsihingsmand, om at give en Lov,
 som i det Væsentlige skulde svare til det, som
 oprindeligviis var paatænkt af Rentekammeret
 samt inthæret af de jydde Stænder, men den
 Tid ikke sat igjennem; men dog med den Mo-
 dification, at her skulde ikke Tvangsmidler ud-
 øves imod Mølleren eller Cieren af et Vand-
 værk, da han skulde være berettiget til at
 nægte at nedlægge Værket eller foretage de, for
 Egnens Beboere nødvendigt anseete, Forandrin-
 ger, men derimod, naar det blev bestemt, at
 en saadan Nedlæggelse eller Forandring af
 Værket skulde finde Sted, skulde Amtsraadet
 see at komme overens med Cieren eller Bru-
 geren af Værket, og saa skulde den Erstatning,
 der skulde gives Bedkommende enten efter
 Overenskomst, eller efter Bestemmelse af Land-
 væsenscommissjonen, lignedes paa Beboerne. Der
 opstaaer altsaa en Tvang, ikke med Hensyn
 til Værkets Eier, men med Hensyn til Be-
 boerne. Det forekommer mig, at det Væsent-
 lige, som kan siges imod Expropriationer, og-
 saa gælder her (Dahl, Ja); thi, dersom man
 har Betænkelighed ved, uden at have faste
 Grundsatninger at gaae efter, at gjøre Ind-
 greb i Vandmøllerne eller paagjældende Eiers
 Rettighed mod hans Villie, forekommer det
 mig, at der er ligesaa stor Betænkelighed ved,
 at paalægge de omkringboende Grundeiere en